

Małgorzata Lipmann

ŻYCIE - TRENING - DZIEŁO.

Opis procesu pozyskiwania doświadczenia i wykorzystania go w pracy nad rolą
Heleny Andrejewnej w przedstawieniu *Wujaszek Wania* Antoniego Czechowa
w reżyserii Wieniamina Filsztyńskiego
w Teatrze Polskim w Warszawie.

Praca Doktorska
pod kierunkiem
prof. dr hab. Jarosława Gajewskiego

STRESZCZENIE

Moja Praca Doktorska dotyczy narzędzi warsztatu aktora wywiedzionych z "Systemu" stworzonego przez Konstantego Stanisławskiego i rozwijanych przez amerykańskich uczniów Lee Strasberga. Składa się z trzech części. Podział ten jest wynikiem różnych, istotnych dla mnie etapów mojego rozwoju aktorskiego. Fakt, że układają się one chronologicznie nie jest tu bez znaczenia. Rzeczywiście tak się złożyło, że moje doświadczenia z nauki w Instytucie Lee Strasberga w Nowym Jorku przygotowały mnie w pewnym stopniu do pracy z Wieniaminem Filsztyńskim nad rolą Heleny w *Wujaszku Wani*, a potrzebę dalszego rozwoju wiedzy i zdobytego doświadczenia zaspokoiliam organizując i biorąc udział w Warsztatach Method Acting prowadzonych przez Roberta Castle z International Theatre New York.

Podczas pracy nad postacią Heleny i tworzeniem jej świata w oczywisty sposób musiałam korzystać ze swoich doświadczeń i swojej osobowości, ponieważ my - aktorki jesteśmy zarówno instrumentem jak i materiałem do zbudowania postaci. Na naszych doświadczeniach, emocjach i osobowości budujemy jej świat korzystając z okoliczności danych nam przez autora, który stworzył tę postać. Wzbogacamy ją o efekty pracy naszej

20.12.2016

12/P/12/16

wyobraźni, czasem podświadomości. Innej drogi nie ma.

Konstanty Siergiejewicz Stanisławski wychodząc od podobnej myśli stworzył swój "System". Lee Strasberg poznał zasady "Systemu" podczas pracy z uczniami Stanisławskiego i na tej podstawie stworzył swoją "Metodę". Właśnie podczas mojej nauki w Instytucie Lee Strasberga po raz pierwszy zetknęłam się z pracą nad postacią Heleny. Zaczęłam poznawać tam narzędzia, systematyzujące podejście do pracy aktora, a także treningu aktorskiego, którego potrzebę odczuwałam.

Pierwsza część pracy opisuje zatem moje doświadczenia związane z dwoma wyjazdami do szkoły w Nowym Jorku. Często są to bardzo osobiste opisy życia prywatnego związanego z tworzeniem przestrzeni do rozwoju zawodowego. Wychodzę z założenia, że w naszym życiu te dwie sfery splatają się tak głęboko i wpływają na siebie tak silnie, że nie sposób ich czasami oddzielić. Dlatego też w pierwszej części mojej pracy doświadczenia osobiste związane z organizacją wyjazdu i życia w Nowym Jorku przeplatają się ze szczegółowymi opisami trybu pracy Instytutu Lee Strasberga i zajęć w jakich tam uczestniczyłam.

Opisuję przebieg podstawowych zajęć *Method Acting* składających się z ćwiczeń relaksacyjnych, ćwiczeń pamięci zmysłowej oraz pracy nad scenami i monologami prowadzonych w podobny, ale jednak różny sposób przez kilku różnych nauczycieli, z którymi miałam styczność. Przybliżam też pracę na pozostałych zajęciach takich jak *Praca z kamerą*, *Przygotowanie do przesłuchań* itp.

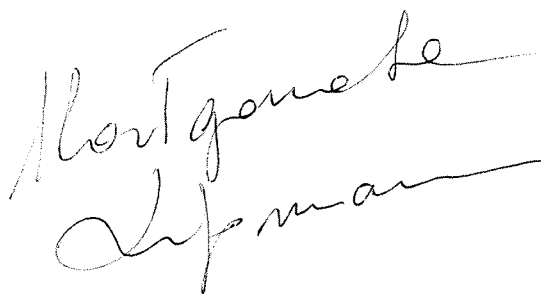
Praca z Wieniaminem Filsztyńskim nad postacią Heleny Andrejewnej Sieriebriakow podczas realizacji *Wujaszka Wani* w Teatrze Polskim w Warszawie, była dla mnie kolejnym etapem poznawania sposobu pracy wywodzącego się z "Systemu" Stanisławskiego. Ugruntowała ona moje doświadczenia i uświadomiła proces tworzenia się mojej własnej "metody", czyli kolekcjonowania tych elementów warsztatu aktorskiego, które dla mnie są najskuteczniejsze.

W drugiej części pracy zawarłam zatem swoje doświadczenia z pracy nad budowaniem postaci Heleny opisując kolejno z bardzo subiektywnego punktu widzenia proces prób, a następnie przebieg każdego z czterech aktów dramatu. Do każdego z aktów załączyłam zdjęcia wraz z opisami przybliżającymi wewnętrzne procesy postaci.

Dopełnieniem mojej pracy nad warsztatem w oparciu o „System” Stanisławskiego, chociaż nie jej końcem, było spotkanie z Robertem Castle. Na podstawie „Metody Lee Strasberga” rozwinął on swoją technikę pracy z aktorem i treningu aktorskiego. Stąd w trzeciej części pracy zawarłam opis mojej dotychczasowej z nim współpracy poczynając od zaproszenia go do poprowadzenia warsztatów w Warszawie na szczegółowym opisie ich przebiegu kończąc.

Zwracam tu szczególną uwagę na zmiany jakie wprowadził do pojmowania treningu aktorskiego i w jaki sposób rozwinął myśl wyprowadzoną przez Lee Strasberga od Stanisławskiego. To co u Strasberga opierało się głównie na korzystaniu z osobistych doświadczeń aktora Robert Castle wprowadził do procesu budowania świata postaci uruchamiając dodatkowo pracę wyobraźni i podświadomości, dzięki czemu daje aktorowi narzędzia dużo bardziej przydatne w jego pracy.

Dzięki Robertowi poznałam też zupełnie inne, nowe podejście do czytania postaci Heleny. Nigdy nie pracowałam z nim nad tą postacią osobiście, ale bacznie obserwowałam jego pracę z uczestniczkami warsztatów, którym to zadanie wielokrotnie powierzał.

A handwritten signature in black ink, reading "Hortensja Szymon". The signature is written in a cursive, flowing style with a long horizontal line extending from the end of the name.